

الگوهای جسمانی داستان

ترجمه‌ای برای عبور از موانع نوشتن

سفر صریح و آسان

Deardon, Amy

سرشناسه: دیردون، امی

عنوان و نام پدیدآور: الگوهای جهانی داستان؛ ترندهایی برای عبور از موانع نوشتن / نویسنده امی دیردون؛ مترجم مهکامه ستوده یکتا.

مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص.

شابک دیر: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۵۰۲۶-۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۵۰۲۵-۳

وضعیت: در دسترس است

یادداشت: عنوان اصلی: The story template conquer writer's block using the universal structure of story, 2011

یادداشت: چاپ قبلی: عصر داستان، ۱۳۹۶.

عنوان دیگر: ترندهایی برای عبور از موانع نوشتن.

موضوع: وقفه نویسندگی

موضوع: Writer's block

موضوع: پیرنگ (نمایشنامه، داستان و غیره)

موضوع: Plots (Drama, novel, etc)

موضوع: فیلم‌نامه‌نویسی

موضوع: Motion picture authorship

موضوع: فیلمنامه‌ها - فن

موضوع: Motion picture plays -- Technique

موضوع: نویسندگی - جنبه‌های روان‌شناسی

موضوع: Authorship-- Psychological aspects

موضوع: داستان‌نویسی

موضوع: Fiction -- Authorship

شناسه افزوده: ستوده یکتا، مهکامه، ۱۳۷۱ - مترجم

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

رده‌بندی کنگره: PN۱۷۱

رده‌بندی دیویی: ۸۰۸/۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۵۲۵۹۳۲

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

باسکن
بارکود
نظرسنجی
این کتاب
شرکت
نمایند.

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

سوره مهر

الگوهای جهانی داستان

ترندهایی برای عبور از موانع نوشتن

نویسنده: امی دیردون

مترجم: مهکامه ستوده یکتا

طراح جلد: مقصد شیرعلی

کارشناسی تخصصی برای تولید این کتاب با همکاری بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان و انتشارات سوره مهر انجام شده است.

جیب و صحافی: واژه پرداز اندیشه

جیب اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه

شابک جلد ۱: ۹۷۸-۶۰۰۰۳-۵۰۲۵-۳

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰۰۳-۵۰۲۶-۰

www.sooremehr.ir

نشانی انتشارات: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، پلاک

۲۳، تلفن: ۶۱۹۴۲، دورنگار: ۶۶۴۶۹۵۱

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان سمیه، نرسیده به خیابان

حافظ، جنب حوزه هنری، پلاک ۲۴۵، تلفن: ۸۸۹۴۹۷۹۱۰۲

فروشگاه انقلاب: تهران، خیابان انقلاب، میدان انقلاب

جنب سینما بهمن، پلاک ۱۰۳۳، تلفن: ۶۶۴۷۶۵۶۸-۹

فروشگاه اصفهان: اصفهان، میدان انقلاب، سینما ساحل،

کدپستی: ۸۱۳۳۶۱۴۵۱۱، تلفن: ۶-۳۲۲۴۷۷۳۵-۳۱

Sooremehr.ir

Mehrak.ir

@Sooremehr

۶۶۴۶۰۹۹۳ (پنج خط)

۱۵۸۱۵-۱۱۴۴

۳۰۰۰۵۳۱۹

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

دانلود کتابخوان سوره مهر

با وارد کردن کد تخفیف (hisama) در اولین خرید خود از کتابخوان سوره مهر ۵۰٪ تخفیف بگیرید.

فهرست

۱۵	 مقدمه
۱۹	 طرح کلی برنامه
۲۰	 ابزار نویسندگی
۲۱	 به روی کاغذ آوردن کلمات
۲۲	 مرحله ۱: ایده‌های اولیه
۲۳	 فصل اول: چهار رکن داستان و طرح کلی
۲۶	 که تمرین ۱: داستان‌های مشابه
۲۶	 که تمرین ۲: وضعیت فعلی داستان شما
۲۶	 چهار رکن داستان
۲۸	 که تمرین ۳: رجحان اولوسها
۲۸	 که تمرین ۴: پیرنگ
۲۹	 که تمرین ۵: شخصیت
۲۹	 که تمرین ۶: پندهای اخلاقی
۲۹	 که تمرین ۷: دنیای درون داستان
۳۰	 که تمرین ۸: حوزه‌های به هم پیوسته
۳۰	 که تمرین ۹: شکل اولیه
۳۱	 سطر گزارشی
۳۲	 که تمرین ۱۰: یک جمله توصیفی از داستان یا سطر گزارشی
۳۲	 مرحله ۲: پی‌ریزی زیر ساخت
۳۳	 فصل دوم: ارکان جهان داستان و داستان‌های اخلاقی
۳۵	 ارکان جهان داستان
۳۶	 که تمرین ۱۱: دنیای داستان
۳۷	 رکن پند اخلاقی
۳۹	 که تمرین ۱۲: حس اخلاقی اولیه
۳۹	 که تمرین ۱۳: بالایش اخلاقی احساس اولیه
۴۰	 که تمرین ۱۴: متضاد اخلاقی حس اولیه

۴۲ که تمرین ۱۵: ارزش اخلاقی نهایی داستان

۴۳ فصل سوم: رکن پیرنگ در داستان

۴۵ هدف و سؤال داستان

۴۶ که تمرین ۱۶: هدف داستان و سؤال داستان

۴۷ خطرها

۴۷ که تمرین ۱۷: خطرها

۴۸ موانع

۴۹ که تمرین ۱۸: موانع

۴۹ داستان ساده

۵۰ که تمرین ۱۹: داستان ساده

۵۰ ساختار اولیه

۵۳ که تمرین ۲۰: داستان اولیه

۵۳ که تمرین ۲۱: کنار هم قرار دادن مقدمات

۵۳ که تمرین ۲۲: یک سطر گزارشی

۵۴ نتیجه‌گیری

۵۵ فصل چهارم: رکن شخصیت داستان

۵۸ شکل دادن به قهرمان داستان

۵۸ که تمرین ۲۳: چه کسی قهرمان داستان شماست؟

۵۸ نیازهای پنهان

۵۹ که تمرین ۲۴: نیاز پنهان

۶۰ زخم‌های پیشین قهرمان داستان

۶۰ که تمرین ۲۵: زخم‌های پیشین قهرمان داستان

۶۱ ترس

۶۱ که تمرین ۲۶: ترس

۶۱ هویت بیرونی قهرمان

۶۲ که تمرین ۲۷: هویت بیرونی قهرمان داستان

۶۲ هسته شخصیت قهرمان

۶۳ که تمرین ۲۸: جوهره شخصیت اصلی

۶۳ داد و ستد نویسنده

۶۴ که تمرین ۲۹: معامله نویسنده

۶۴ شخصیت‌های دیگر

۶۴ معتمد

۶۴ شخصیت ضدقهرمان

۶۵ طرف احساسی

۶۶ که تمرین ۳۰: اضافه کردن شخصیت‌های دیگر

۶۶ خلاصه

۶۶ که تمرین ۳۱: یکپارچه کردن چهار رکن داستان شما

مقدمه

نوشتن یک رمان یا فیلم‌نامه تا وقتی که شروع به نوشتن نکرده‌اید ایده فوق‌العاده‌ای به نظر می‌رسد؛ اما وقتی پای عمل به میان می‌آید، از کجا شروع می‌کنید؟ روش‌های مختلفی برای نوشتن داستان وجود دارد که از پیش‌برنامه‌ریزی‌های فشرده تا نوشتن بدون ایده اولیه متناوع است. در این کتاب روش بسط و توسعه داستان شرح داده شده و برای به‌کارگیری آسان‌تر، به صورت مجموعه تمرین‌های متوالی آورده شده است. حال با شماست که رویکردی سازمان‌یافته یا فی‌البداهه را برای نوشتن داستانتان ترجیح دهید. می‌توانید از روش‌های این کتاب از ابتدا برای بسط ایده داستان استفاده کنید یا بعداً برای ارتقای بخش یا همه نسخه چاپ‌نشده به کار ببرید که فعلاً چنگی به دل نمی‌زند. چه داستان پیرنگ‌محور بنویسید یا شخصیت‌محور، این روش‌ها به کارتان خواهد آمد و شما را قادر خواهد ساخت که با تقسیم‌بندی فرایند خلق داستان در قالب طرحی منطقی به بهترین شکل از زمان و خلاقیتان بهره ببرید. به این ترتیب زمانتان را پشت صفحه‌کلید رایانه‌تان در این فکر که چه بنویسید و چگونه ایده‌ها را به شکل نسخه‌ای کامل دریاورید هدر نخواهید داد.

ایده نوشتن این کتاب از فرایند یادگیری خود من برای نوشتن یک رمان نشئت گرفته است. بعد از نوشتن مقاله‌های علمی،

ستون‌های نشریات، و مطالب غیرداستانی، وقتی تصمیم گرفتم یک رمان بنویسم از درک اینکه نوشتن چقدر سخت است غافل‌گیر شده بودم. سعی کردم فقط طرحی کلی بنویسم و آن را ادامه دهم. ایده‌های نابی داشتم، گرچه صحنه‌های مهیجی می‌نوشتم، گاهی خود داستان به نحوی «اشتباه» به نظر می‌رسید. آن قدر ورق دور ریختم که دیگر حسابش از دستم بیرون رفت. با هر جان‌کدنی بود رمان را تمام کردم؛ ولی وقتی به نوشتن رمانی دیگر فکر کردم دلم ریخت. تصمیم گرفتم اول این مسئله را درک کنم که رمز تأثیرگذاری داستان چیست.

بیست رمان سرگرم‌کننده و مدرن از ژانرهای مختلف و حدود پانزده فیلم کمابیش جدید را انتخاب کردم و مشاهدات اولیه‌ام را با بیش از ده‌ها مورد داستان دیگر مقایسه کردم. هر یک از آن‌ها را تجزیه کردم: از هر صحنه فهرستی تهیه کردم، کلمه‌ها را شمردم، مدت زمان صحنه را اندازه گرفتم، درصدها و دیگر آمارها را محاسبه کردم، و هر داستان را در نموداری پنج‌صفحه‌ای به تصویر کشیدم. پیشروی هر داستان را مطالعه و پس از آن پیشروی داستان‌های مختلف را برای پیدا کردن مسیر مشترکشان مقایسه کردم. همچنین، هر آنچه توانستم درباره ساختن یک داستان پیدا کنم خواندم. کتاب‌های خودآموز ادبی تکنیک‌های پرویمانی داشتند (پیرنگ، زاویه دید، شخصیت‌پردازی، دیالوگ) که همه مهم‌اند؛ اما به ندرت به نحوه درآمیختن آن‌ها پرداخته‌اند. البته کتاب‌های خودآموز فیلم‌نامه‌نویسی از نظر ساختاری قوی‌تر بودند؛ ولی همچنان همه اطلاعاتی را که می‌خواستم به من نمی‌دادند.

داستان‌ها را یکی پس از دیگری مطالعه می‌کردم و متوجه می‌شدم هر یک چگونه نوشته شده‌اند. ابتدا، عناصری را که

ستون‌های داستان^۱ نامیده می‌شدند شناسایی کردم و متوجه شدم این ستون‌ها مطمئناً در پیرنگ و در یک بازه زمانی اتفاق می‌افتند. سپس، در پیشروی پیرنگ و بسط شخصیت‌ها و روابطشان سیر ثابتی دیدم. درواقع، بیشترین تعجب جایی برایم پیش آمد که متوجه شدم زیرساخت‌های اصلی داستان تغییر نمی‌کند. همچنین، بخشی از ساختار داستان را کشف کردم که من به آن حباب^۲ می‌گویم؛ جایی که شکاف بین ایده‌های دارای مفاهیم عالی و صحنه‌های داستان را پر می‌کنند.

زمانی که اطلاعات اساسی را به دست آوردم، به کار تعدادی هنرجوی داستان‌نویسی نظارت کردم تا داستان‌های خودشان را بنویسند. به این ترتیب، شیوه‌ای عملی برای به‌کارگیری این تئوری ابداع کردم.

پس، «الگوهای جهانی داستان»، که عنوان این کتاب است، چیست؟ آیا قاعده‌ای جهانی کلی است که می‌توان بدون فکر آن را دنبال کرد: بوم‌های نقاشی است که باید طبق شماره‌گذاری رنگشان کرد؟

در یک کلام باید بگویم نه! البته دوست داشتم نام یافته‌ام را «الگو» بگذارم، زیرا شکل و پیشرفت زیرساخت داستان را تقریباً در همه‌جا به‌طور اساسی تعریف می‌کند. کشف این الگو در داستان چیزی بود همچون طرح خطوط کلی چهره. یک نقاش به شما خواهد گفت که چشم‌ها از بالای سر در خط میانی صورت قرار می‌گیرد و فاصله‌اش با چشم دیگر به اندازه یک چشم است. پایین، بینی وسط چشم‌ها و چانه قرار می‌گیرد، به همان نسبت دهان بین بینی و چانه قرار می‌گیرد و عرضش به اندازه فاصله دو خط عمود فرضی است که از روی مردمک چشم‌ها

کشیده شده باشد و نوک گوش‌ها در راستای پلک بالاست. لبه لاله گوش در امتداد سطح زیرین بینی قرار می‌گیرد و غیره و غیره. قطعا چهره‌ها متفاوت‌اند، با این حال، اگر نقاش این نسبت‌های کلی را رعایت نکند، هر قدر هم طراح‌اش با دقت صورت گرفته باشد، چهره نامتناسب به نظر خواهد آمد. به همین ترتیب، شما از این الگوهای داستان استفاده می‌کنید تا مطمئن بشوید که عناصر داستان‌تان همگی به نسبت درست و حساب شده‌اند. الگو شما را راهنمایی می‌کند؛ ولی هرگز به شما دیکته نمی‌کند که چه چیزی بنویسید.

درست در آوردن شکل داستان اولین و (از نظر من) سخت‌ترین گام در جذب مخاطب رمان و فیلم‌نامه است.

بدون یک ساختار خوب، داستان مانند یک راه پُریچ‌وخم بی‌پایان به نظر می‌رسد. گرچه امکان دارد صحنه‌های پُرهیجان زیادی داشته باشد، جذابیت چندانی نخواهد داشت.

ممکن است ابتدا بخواهید برای داشتن یک نمای کلی از داستان قبل از شروع تمرین‌ها همه این کتاب را بخوانید. به خاطر داشته باشید که شکل دادن به یک داستان کار سختی است و ممکن است هفته‌ها و حتی ماه‌ها طول بکشد تا بتوانید آن را سازمان‌دهی کنید. این موضوع طبیعی است. ناامید نشوید و تمرین‌ها را با بی‌دقتی انجام ندهید. درنهایت، داستان شما بسیار قوی‌تر خواهد شد و نوشتن واقعی همچون رؤیا پیش خواهد رفت. این کتاب برای نوشتن یک داستان تمام‌عیار آماده انتشار کافی نیست. شما برای نویسنده شدن نیاز به تسلط به فنون بیشتری دارید؛ فنونی همچون شخصیت‌پردازی، توصیف، دیالوگ‌نویسی، جابه‌جایی صحنه‌ای، و ویرایش.

برای ترسیم مسیر کلی به چند مورد از این فنون اشاره

خواهم کرد؛ اما تنها راه برای حرفه‌ای شدن فقط تمرین است. خوشبختانه، کتاب‌های خیلی خوبی در دسترس‌اند.

طرح کلی برنامه

دوست دارم برای نوشتن یک داستان از استعاره ساختن یک خانه استفاده کنم. برای ساختن یک خانه، به ترتیب از کنار هم قرار دادن بزرگ‌ترین عناصر به کوچک‌ترین آن حرکت می‌کنیم. بعد از اینکه خیلی از کارها را انجام دادید، نوبت به بسیاری از ریزه‌کاری‌ها همچون نقاشی و نصب پنجره‌ها و کاغذدیواری می‌رسد. به همین ترتیب، وقتی درباره ابعاد شخصیت‌ها و پیچیدگی بیرنگ ایده‌هایی دارید و شاید حتی چندین صحنه را هم نوشته‌اید، می‌توانید قبل از نوشتن نسخه دست‌نوشته‌تان مسیر کلی داستان‌تان را بسط بدهید. اگر به محض خطور کردن ایده‌ها به ذهنتان اولین پیش‌نویس داستان را بنویسید، این کار طرح کلی داستان‌تان را تشکیل خواهد داد. شما درمی‌یابید که برای شکل دادن به رمان یا فیلم‌نامه‌ای کامل مصالح کافی ندارید و حتی اگر هم داشته باشید، با هم چفت نمی‌شوند. پس باور کنید خلق داستان کاری طاقت‌فرسا و وقت‌گیر است.

الگوهای داستان مجموعه ترفندهایی در اختیارتان قرار می‌دهد که به شما امکان می‌دهد ایده‌های داستان‌تان را با کمترین نگرانی و اتلاف وقت بسط دهید. برخی تمرین‌ها بسیار سریع‌اند و برخی نیاز به تعمق زیادی دارند و برخی حتی شاید قبل از به نتیجه رسیدن تمام نیروی فکری شما را مصرف کنند. عجله نکنید. برخی از این ایده‌ها هم‌زمان که شما با شخصیت یا وقایع احتمالی داستان‌تان هم‌ذات‌پنداری می‌کنید به ذهنتان خطور خواهند کرد. همان‌طور که در حال بسط داستان‌تان هستید ممکن

است قسمت‌های مختلف این تمرین‌ها را مشاهده کنید، به عقب بازگردید، و کارهای قبلی را دوباره تصحیح کنید. مشکلی نیست. فقط با جریان پیش بروید و لذت ببرید.

وقتی این تمرین‌ها را تمام کردید، برای نوشتن نسخه دست‌نویس خود آماده‌اید. این کار را آسان، سریع، و روان انجام خواهید داد؛ زیرا قبلاً مراحل سخت آن را سازمان‌دهی کرده‌اید. حتی اگر بخواهید داستان‌تان را حین نوشتن تغییر دهید، قادر خواهید بود این کار را با تعادل بخشیدن به تغییرات انجام بدهید. به این ترتیب، نقشه راه مفصلی خواهید داشت که به شما اجازه می‌دهد بینش خود را از کتاب یا فیلم‌نامه‌تان را کامل کنید.

ابزار نویسندگی شما نویسنده‌اید. پیش‌از شروع لازم است موارد زیر را در اختیار داشته باشید:

۱. ابزاری که عمده کار نوشتن‌تان را با آن انجام دهید: رایانه یا ماشین تایپ‌های قدیمی یا کاغذ و قلم. اگر می‌خواهید یادداشت‌هایتان را به صورت دستی بنویسید، ممکن است بخواهید با قلم خاصی بنویسید که عاشقش هستید و از آن برای نوشتن شاهکار ادبی‌تان استفاده می‌کنید.

۲. دستورالعملی برای برنامه‌ریزی تمرین‌های الگویی خود ترتیب دهید. من خودم نسخه کاغذی را ترجیح می‌دهم. مثلاً، پرینت کردن فایل‌های رایانه‌ای یا نوشتن روی برگه کلاسور و سپس قرار دادن آن‌ها لای کلاسور. وقتی به آن‌ها نگاه می‌کنید این یادداشت‌ها می‌توانند به شما انگیزه دهند که ببینید چقدر کار انجام داده‌اید و حس موفقیتی را به شما می‌دهد. توصیه می‌شود فایل‌ها را فقط به صورت رایانه‌ای نگه ندارید؛ زیرا در این

حالت سخت تر می توانید ایده هایتان را کم و زیاد کنید یا کنار هم بگذارید. در مورد دفترهای سیمی هم همین طور است؛ زیرا نمی توانید ترتیب صفحات آن را تغییر دهید. به هر حال، روشی را انتخاب کنید که برایتان راحت است.

۳. دفتر کوچکی داشته باشید که تمام مدت بتوانید آن را با خود حمل کنید. هر وقت ایده ای به ذهنتان خطور کرد از این دفتر استفاده کنید.

۴. فلش کارت. فعلاً دو بسته از آن ها را تهیه کنید. در ادامه شرح خواهم داد که چگونه در حیطه داستانان از آن ها استفاده کنید. همچنین، از چسب کاغذی و ماژیک نوک تیز برای مشخص کردن نکات استفاده کنید. شاید هم بخواهید جعبه ای برای نگه داشتن دائمی کارت هایتان به طور منظم و مرتب تهیه کنید.

به روی کاغذ آوردن کلمات
در اینجا به چندین نکته برای به روی کاغذ آوردن کلمات اشاره می کنیم:

۱. سهمیه روزانه ای را مشخص کنید که بتوان آن را مدیریت کرد. شروع یک هدف گذاری خوب می تواند با حدود سیصد کلمه باشد؛ ولی به خاطر داشته باشید همچنان که به فرایند نوشتن خو می گیرید این تعداد را افزایش بدهید. ثبت روزانه ای از خروجی کار خود داشته باشید؛ آن را روی یخچالتان بچسبانید یا روی در. به هر حال، جایی ویژه در زندگی تان به آن بدهید!

۲. پانزده دقیقه زمان برای تمرکز کردن کنار بگذارید. هدفتان رساندن این زمان به یک ساعت یا در صورت امکان بیشتر باشد.

۳. جلسه نوشتن خود را با سر زدن به ایمیل یا هر چیزی دیگری غیر از نوشتن شروع نکنید.